

VÁROSREHABILITÁCIÓ ÉS TÁRSADALOM

Szerkesztő: EGEDY TAMÁS

Lektor: BERÉNYI ISTVÁN

Technikai szerkesztő: GARAI-ÉDLER ESZTER

Technikai munkatárs: POÓR ISTVÁN

A tanulmánykötet az OTKA támogatásával készült (D 42178 sz. posztdoktori kutatási program).

ISBN: 963 9545 08 02

Minden jog fenntartva. A szerzők és a kiadó hozzájárulása nélkül a könyv és a tanulmányok, illetve azok részei semmilyen formában nem sokszorosíthatók.

Felelős kiadó: SCHWEITZER FERENC igazgató

Borítóterv: Graphisto Kft.

Nyomdai munka: Exeon Bt.

VÁROSREHABILITÁCIÓ ÉS TÁRSADALOM

Tanulmánykötet

Szerkesztő:

EGEDY TAMÁS

Budapest, 2005

A KÖTET SZERZŐI

CSIZMADY ADRIENNE

PhD, tudományos munkatárs, MTA Szociológiai Kutatóintézet

EGEDY TAMÁS

PhD, tudományos munkatárs, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet

ERŐ ZOLTÁN

építész, Palatium Stúdió Kft.

JANKÓ FERENC

PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem

KOVÁCS ZOLTÁN

CSc, tudományos tanácsadó, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet

LOCSMÁNDI GÁBOR

PhD, egyetemi docens, BME Urbanisztika Tanszék

MIKLE KINGA MELINDA

PhD-hallgató, MTA Földrajztudományi kutatóintézet

MORRISON, NICOLA

University lecturer, Dept. of Land Economy, University of Cambridge

SOÓKI-TÓTH GÁBOR

ügyvezető igazgató, Ecorys Magyarország Kft.

SZÉKELY GÁBORNÉ

közgazdász, KSH Társadalomstatistikai Főosztály

SZEMZŐ HANNA

szociológus, Városkutatás Kft.

TARTALOM

Előszó 7

Városrehabilitáció elméletben és gyakorlatban

A városrehabilitáció néhány elméleti kérdése (*Egedy Tamás–Kovács Zoltán*) 9

A sikeres városrehabilitáció (*Egedy Tamás*) 21

A városfelújítás nemzetközi sajátosságai

Városrehabilitáció az Európai Unióban (*Soóki-Tóth Gábor*) 63

A városrehabilitációs kezdeményezések nemzetközi tapasztalatai
(*Egedy Tamás–Kovács Zoltán–Morrison, Nicola*) 71

Hazai eredmények és tapasztalatok

A városrehabilitáció hatásai a lakásmobilitásra és a társadalmi
mozgásfolyamatokra (*Egedy Tamás*) 103

A városrehabilitáció eredményei és korlátai Budapesten (*Kovács Zoltán*) 159

Fővárosi rehabilitációs programok és eredmények
(*Egedy Tamás–Kovács Zoltán–Székely Gáborné–Szemző Hanna*) 175

A városrehabilitáció és a zöldterületek viszonya Budapesten
(*Miklé Kinga Melinda*) 189

Városmegújítás a Ferencvárosban (*Locsmándi Gábor*) 201

5

A lakótelepek rehabilitációja

A lakótelep-rehabilitáció helyzete hazánkban (*Egedy Tamás*) 229

A paneles lakótelepek jövője (*Csizmady Adrienne*) 243

Műemlékvédelem és városfelújítás

Műemlékvédelem és városfejlődés (*Erő Zoltán*) 269

Történelmi városnegyedek sorsa – tapasztalatok és tanulságok Sopronban
(*Jankó Ferenc*) 289

Előszó

A városrehabilitáció napjainkban a közérdeklődés homlokterébe került. A városfejlesztésben és városépítésben tevékeny szakemberek és tudományos kutatók mellett a döntéshozók és egyre gyakrabban a helyi lakosság is kitüntetett figyelemmel kíséri a városainkban zajló felújítási folyamatokat. A rendszerváltozás után a rehabilitáció beindulása a településeken sokáig váratott magára, hiszen az átalakulás első éveiben még hiányoztak a folyamat irányításához és finanszírozásához szükséges struktúrák. A fenti háttérstruktúrák mára kialakultak, s a felújítási tevékenységet számos Európai Unió, kormányzati, önkormányzati és helyi szereplő segíti. Az önkormányzatok is felismerték a városrészek megújításának jelentőségét és a felújításba korábban bekapcsolódó városoknak köszönhetően már sikerekről is beszámolhatunk és érzékelhetjük a pozitív változásokat.

A hazai szakirodalomban a rendszerváltozás óta viszonylag kevés olyan tudományos munka jelent meg, amely a városrehabilitáció elméleti és gyakorlati tapasztalatait összegzi. Ezt a hiányt próbálja pótolni tanulmánykötetünk, amely összefoglalja a közelmúlt városfelújítási tevékenységének nemzetközi és hazai eredményeit. A folyamatot elsősorban a társadalom szempontjából közelítjük meg és vizsgáljuk, hiszen a felújítási programok középpontjában végső soron a helyi társadalom életkörülményeinek a javítása áll. Ennek megfelelően a kötet tanulmányaiban az építészeti és gazdasági hatások elemzése mellett kiemelt hangsúlyt kap a rehabilitáció társadalmi hatásainak a bemutatása.

A „Városrehabilitáció és társadalom” c. kötet 13 tanulmányt jegyez. A kiadványban kutatók és gyakorló szakemberek írásait olvashatjuk, illetve a tanulmányok egy része a szerkesztő – Egedy Tamás – témában folytatott kutatási eredményeinek összefoglalása. A tanulmánykötet témaválasztéka gazdag, az írások több témakört is megszólítanak. Az elméleti alapok mellett az Európai Unió városrehabilitációs politikájáról, a nemzetközi városregenerációs kezdeményezések tapasztalatairól, valamint a hazai felújítási folyamatok gyakorlatáról és eredményeiről is olvashatunk a kötetben. Önálló témakörként említhető a lakótelep-rehabilitáció kérdéseinek vizsgálata, a műemlékvédelem és a városfelújítás kapcsolatának elemzése, valamint a zöldterületi rehabilitáció társadalmi hatásainak bemutatása. Tanulmánykötetünkkel átfogó képet szeretnénk adni a hazai városrehabilitáció eddigi eredményeiről és tapasztalatairól, információkat és segédkezet nyújtva mindazok számára, akik a téma iránt érdeklődnek, vagy maguk is tevékenyen részt vesznek a felújítási folyamatokban.

EGEDY TAMÁS
szerkesztő

